

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τί είναι η επιστήμη:

Ἐπιστήμη εἶναι κάθε σύστημα γνώσεως, τὸ ὁποῖο ἀσχολεῖται μὲ τὸν φυσικὸ κόσμον καὶ τὰ φαινόμενά του καὶ συνεπάγεται ἀμερόληπτες παρατηρήσεις καὶ συστηματικὸ πειραματισμό. Ἐν γένει, μία ἐπιστήμη περιλαμβάνει τὴν ἐπιδίωξη τῆς γνώσεως, ἡ ὁποία καλύπτει γενικὲς ἀλήθειες ἢ τὶς λειτουργίες θεμελιωδῶν νόμων.

Γιατί χρειάζεται ἡ φιλοσοφία, ἀφοῦ ἔχουμε τὴν ἐπιστήμη;

- α) Μποροῦμε νὰ κλωνοποιήσουμε ἄνθρωπο. Πρέπει; (Ἠθικὰ διλήμματα).
- β) Ἡ ἐπιστήμη μπορεῖ νὰ σοῦ ἐξηγήσῃ γιατί βλέπεις φῶς, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ πεῖ ἂν θὰ εἶσαι εὐτυχισμένος ἂν σπουδάσεις στὴ Νομικὴ Ἀθηνῶν, ἐπὶ παραδείγματι. Ἕνας μαθηματικὸς δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ πῇ ἂν οἱ ἀριθμοὶ ὑπάρχουν ἀνεξάρτητα ἀπὸ ἐμᾶς, κ.ἄ.
- γ) Ἡ ἐπιστήμη ἀσχολεῖται μὲ τὰ ἐπὶ μέρους, ἡ φιλοσοφία μὲ τὸ ὅλον.

«Ρίζα καὶ πεδίο τῆς φιλοσοφίας εἶναι... τὸ καθόλου. Ὅλα τὰ ἐρωτήματά της, ὅλα τὰ προβλήματά της ἔχουν καθολικὴ μορφή... Φιλοσοφία χωρὶς τὴ θήρα τοῦ καθόλου εἶναι κάτι τὸ ἀδιανόητο... (Φιλοσοφία εἶναι) ἡ νοητικὴ πορεία ποὺ στόχο της ἔχει τὸ καθόλου, ἂν θέλωμε νὰ μὴ καταστήσωμε ἀνάπηρο τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα, ἀλλὰ νὰ τὸ διασώζωμε στὴν ὁλότητά του».

Β.Ν. Τατάκη, «Τὸ πρόβλημα τῆς φιλοσοφίας», στο: Β.Ν. Τατάκη, *Φιλοσοφικὰ Μελετήματα*, εκδ. Ερμῆς, Αθήνα 1972, 5-42, ἐδῶ 8-10.

δ) Ἐνῶ ἡ ἐπιστήμη προσπαθεῖ νὰ εἶναι ἀντικειμενικὴ, **ἡ φιλοσοφία εἶναι ἀλληλένδετη μὲ τὸν ἄνθρωπο ποὺ τὴν ἐπεξεργάζεται καὶ τὴν γεννᾷ· ἔχει, θὰ λέγαμε, τὴν προσωπικὴ του σφραγίδα.**

Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, στὴ φιλοσοφία ὑπάρχουν *πολλὲς διαφορετικὲς ἀπαντήσεις* γύρω ἀπὸ τὸ ἴδιο θέμα. Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει τόσο ἡ ἀπάντηση, ἀλλὰ τὰ *ἐρωτήματα*!

Τροφὴ γιὰ σκέψη:

«Υπάρχει κάτι παράδοξο στὸ νὰ ζητᾷς νὰ μάθεις ὅτιδήποτε... Ἄν κάποιος δὲν γνωρίζει καθόλου τί ἀναζητᾷ, δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ τὸ ἀναζητήσει, ἀλλὰ οὔτε νὰ τὸ ἀναγνωρίσει ἂν τυχὸν τὸ βρεῖ».

Σ.Ι. Ράγκου, *θαυμάζειν – ἀπορεῖν – φιλοσοφεῖν, Ἡ ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας καὶ ἡ φιλοσοφία ὡς ἀρχὴ στὴν κλασικὴ ἐποχὴ*, Πανεπιστημιακὲς Ἐκδόσεις Κρήτης, Ἡράκλειο 2023, 57.

«Ὁ φιλόσοφος ταλαιπωρεῖται ἀναζητῶντας λύσεις μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του: ἡ φιλοσοφία δὲν εἶναι ἓνας χῶρος ἀναψυχῆς καὶ διανοητικῆς ἀπόλαυσης ἀλλὰ μᾶλλον τὸ πεδίο ἐνὸς διηγεκοῦς καὶ ἀναζωογονοῦμένου στοχασμοῦ».

Στὸ ἴδιο, 62.